

**Bruxelles, 25. studenoga 2024.
(OR. en)**

15569/24

**SOC 832
EMPL 583
GENDER 251
ECOFIN 1363
EDUC 437**

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Sveobuhvatna rješenja za demografske izazove: potpora roditeljima i oslobađanje neiskorištenog potencijala mladih i starijih generacija – <i>rasprava o politikama</i>

Za delegacije se u prilogu nalazi napomena koju je predsjedništvo izradilo u okviru pripreme za raspravu o politikama o navedenoj temi na sastanku Vijeća EPSCO 2. prosinca 2024.

**Sveobuhvatna rješenja za demografske izazove:
potpora roditeljima i oslobađanje
neiskorištenog potencijala mladih i starijih generacija**

Rasprava o politikama

Demografske promjene imaju velik utjecaj na društva i ljudski kapital Europske unije. Utječu na naša gospodarstva u cjelini, kao i na našu teritorijalnu i socijalnu koheziju. Europsko stanovništvo stari i uskoro će se početi smanjivati. Očekuje se da će do 2050. udio stanovništva EU-a u svjetskom stanovništvu biti manji od 5 %. Ti demografski trendovi mogu imati znatne posljedice za dugoročnu konkurentnost EU-a. Ako se takvi trendovi nastave, mogli bi pogoršati manjak radne snage i stvoriti pritisak na nacionalne proračune i sustave socijalne sigurnosti. Osim zabrinutosti u pogledu održivosti, ti trendovi snažno utječu i na produktivnost.

Na demografske promjene uvelike utječu pojedinačne odluke. Stoga bi glavni cilj politika EU-a i nacionalnih politika trebao biti pružanje potpore pojedincima u ostvarenju njihovih težnji povezanih s osobnom karijerom i obiteljskim životom, među ostalim.

Potpora roditeljima u današnjim gorućim demografskim izazovima

S obzirom na navedene izazove, poseban naglasak trebalo bi staviti na jačanje sveobuhvatne potpore roditeljima kako bi se stvorilo okružje koje je pogodnije za obitelji i u kojem se odgovara na socioekonomske učinke starenja i smanjenja stope nataliteta. Takvim okružjem trebalo bi uzeti u obzir koristi od poboljšanja ravnoteže između poslovnog i privatnog života i rodne ravnopravnosti kako bi se obama roditeljima, ženama i muškarcima, omogućilo obavljanje plaćenog posla. Politikama bi se trebale istražiti i poboljšati mjere kao što su jačanje primjereno kompenziranog i fleksibilnog roditeljskog dopusta, uključujući očinski dopust, cjenovno pristupačna, dostupna i visokokvalitetna skrb o djeci i dugotrajna skrb te mjere kojima se olakšava pristup cjenovno pristupačnom, pristojnom i održivom stanovanju.

Pri pružanju potpore pojedincima i roditeljima u usklađivanju poslovnog i privatnog života ključno je razmotriti „pristup koji se temelji na potrebama”, što znači fleksibilan i prilagodljiv okvir kojim se određuju prioritete i odgovara na različite osobne i profesionalne potrebe radnika, uz istodobno promicanje ravnopravne podjele odgovornosti za skrb između žena i muškaraca te poticanje usklađivanja poslovnih obveza i obveza skrbi. Takvim pristupom naglašava se važnost razumijevanja i zadovoljavanja specifičnih potreba pojedinaca kako bi se poboljšala njihova dobrobit. To uključuje procjenu i uzimanje u obzir posebnih okolnosti građana EU-a, kao što su obiteljske odgovornosti i životni planovi, uključujući ciljeve povezane s odgojem djece i profesionalnim razvojem, te promicanje rodne ravnopravnosti. Fleksibilni radni uvjeti mogu znatno poboljšati ravnotežu između poslovnog i privatnog života roditelja i omogućiti im da budu aktivni na tržištu rada te da bolje upravljaju obitelji i radom. To treba kombinirati s cjenovno pristupačnim, dostupnim i visokokvalitetnim uslugama u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te dugotrajne skrbi.

Rodna ravnopravnost još je jedan važan aspekt. Pri pružanju potpore roditeljima i obiteljima ključno je poticati ravnopravno sudjelovanje žena i muškaraca u odgovornostima za skrb i kućanskim odgovornostima te poboljšati politike na radnom mjestu kojima se odgovara na individualne potrebe i okolnosti žena i muškaraca koji odgajaju malu djecu, čime im se omogućuje da ostvare svoje težnje. Time će se spriječiti i rano povlačenja osoba s obvezama skrbi s tržišta rada.

Osim ravnoteže između poslovnog i privatnog života, dostupnost i pristup cjenovno pristupačnom i pristojnom stanovanju također su iznimno važni za stvaranje okružja pogodnog za obitelj. To doprinosi osjećaju sigurnosti i temelj je za zasnivanje obitelji. Na primjer, dobro usmjerene subvencije za stanovanje, posebno u nepovratnom obliku, nesumnjivo mogu doprinijeti postizanju tog cilja kad se kombiniraju sa strukturnim mjerama kako bi se osigurale ponuda i dostupnost cjenovno pristupačnog, pristojnog i održivog stanovanja.

Financijska stabilnost obitelji ključna je za suočavanje s pitanjem demografskih promjena rješavanjem njihovih temeljnih uzroka, uz istodobnu prilagodbu novim okolnostima. Dobro osmišljeni sustavi poreznih olakšica jamče bolji financijski položaj pojedinaca kad se zaposle. Dječji doplati također je način podupiranja zasnivanja obitelji i prevladavanja financijskih prepreka u pogledu ispunjavanja individualnih životnih planova.

Mjerama čiji je cilj poticanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života koja se temelji na potrebama, promicanje rodne ravnopravnosti, podupiranje pristupa cjenovno pristupačnom stanovanju te osiguravanje financijske stabilnosti i ekonomske neovisnosti obitelji želi se olakšati roditeljima da ostvare svoje težnje u pogledu imanja djece i ispunjavanja svojih profesionalnih ciljeva. Smanjenjem financijskih i socijalnih prepreka cilj je tih politika potaknuti gospodarski rast, smanjiti gospodarske pritiske na roditelje i stvoriti stabilne uvjete za odgoj djece u svim državama članicama EU-a.

Oslobađanje neiskorištenog potencijala mladih i starijih generacija

Kako bismo se nosili s današnjim najhitnijim demografskim izazovima, možemo iskoristiti i prednosti mladih i starijih generacija. Kako je istaknuto u paketu instrumenata za demografiju, iskorištavanje potencijala mladih i starijih skupina na tržištu rada bilo je i bit će jedna od najučinkovitijih mjera za ublažavanje učinaka demografskih promjena. Istodobno postoji sve veća potreba za premošćivanjem različitih okolnosti među generacijama i poticanjem suradnje, na dobrovoljnoj osnovi, kojom se roditeljima olakšavaju obveze skrbi.

Osim toga, potrebno je iskoristiti vještine i potencijal mladih i starijih osoba, s naglaskom na obrazovanju, prekvalifikaciji i fleksibilnim mogućnostima zapošljavanja radi prilagodbe demografskim okolnostima, jačanja gospodarske otpornosti i poticanja međugeneracijske solidarnosti u cijelom EU-u. Mlađe generacije mogu pružiti nove perspektive, pomoći s tehnološkim vještinama i potporom djeci u obrazovanju, čime se roditeljima daje više vremena da se usredotoče na vlastite uloge. Programi kojima se mladim odraslim osobama, osim osobnog razvoja i razvoja karijere, omogućuje da se dobrovoljno povežu s obiteljima kojima je potrebno poučavanje, skrb o djeci ili mentorstvo mogli bi smanjiti svakodnevno opterećenje roditelja, nudeći im praktičnu i emocionalnu pomoć.

Starija generacija istodobno posjeduje bogato životno iskustvo koje može biti od velike koristi mladim obiteljima. Uspostava međugeneracijskih inicijativa i aktivnosti, kao što su obrazovni programi i programi poučavanja, volonterske mreže ili fleksibilna skrb u nepunom radnom vremenu koju pružaju umirovljenici, također na dobrovoljnoj osnovi, može omogućiti starijim odraslim osobama da se uključe kao mentori, pomagači i pružatelji skrbi. Tim inicijativama i aktivnostima može se obogatiti obiteljski život, ali i starijim osobama koje se suočavaju s osamljenošću dati osjećaj svrhe.

Sve te mjere i naponi zajedno mogu stvoriti zajednicu koja pruža potporu i temelji se na međugeneracijskom dijalogu i solidarnosti te u kojoj potencijal svake generacije doprinosi koherentnom društvu, dijeleći teret roditeljstva na načine koji koriste svima.

S obzirom na navedeno, ministre i ministrice poziva se da raspravljaju o sljedećim pitanjima:

- *Kako možemo pružiti pomoć mladim pojedincima kako bi oni ostvarili svoje težnje u pogledu vlastitog profesionalnog razvoja i zasnivanja obitelji?*
- *Koje mjere mogu doprinijeti daljnjem podupiranju ravnoteže između poslovnog i privatnog života roditelja, posebno roditelja s malom djecom, koja se temelji na potrebama?*
- *Kako međugeneracijska solidarnost i oslobađanje neiskorištenog potencijala mladih i starijih generacija mogu doprinijeti ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja u kontekstu demografskih promjena?*